.87

כל השנה לפרסם הדבר שיהיה נראה לכל כמו דירה חשובה וכן

לענין מעשר מיחייבא מדרבנן בין בחג בין בשאר ימות השנה ולא

תיקשי דילמא אתי לאפרושי תן הפטור כו' דה"מ אי אמרינן דלא

מיחייבא אלא בחג בעידנא דאית בה דירה ניחוש דילמא אתי למיטעי

כיון דחזי דלא מיחייבא אלא בההיא

שעתא אתו למימר דדירה גמורה

היא דאורייתא אבל השתא דמחייבא

לה אפי׳ בשאר ימות השנה דליכא

דירה בה כלל הכל יודעין דמדרבנן

הוא דמחייב לה ולא אתי למיטעי:

והתניא רפת בקר פטורה מז

ההיא איירי כשהנשים רוחלות בו

וי"ל ברפת בקר אין הנשים רוחלות

דדוקא בית הבקר דלעיל דהיינו

שעשוי לבקר אבל אין מעמידין בה

בהמות בקביעות נשים רוחלות בו

אבל רפת בקר משמע שעומד בו

בקר בקביעות והוא מלוכלך בזבל

הבקר אין הנשים רוחלות בו:

אך על פי שהנשים מתקשמות בהו.

מפני שהנשים נאותות ומתקשטות רק

בהן ואינם דרים בה דירה גמורה

והא דהאמר אע"פ שהנשים מתהשטות

פי לא מיבעיא אם לא היו אפילו

מתקשטות דפטורין אלא אף על

פי שמתקשטות:

יבול שאני מרכה אף בית שער

פטור מן המזחה ותימה דבפרק

הקומן רבה (מנחות דף לג:) תניא בית

שער אכסדרה ומרפסת חייבת במזוזה

וכן משמע בפ"ק לסוכה (דף ח:)

דבית שער חייב במוחה גבי שתי

סוכות של יולרים זו לפנים מזו דפריך

ותיהוי חילונה בית שער ותתחייב

במזחה וי"ל דהכא מדאורייתא קאמר

ובו'. משמע דבית שער

אינו מגיה הברייתא דה"ק

המזוזה. תימה לי לימא

ל) [בילה ג. וש"נ], (ב' פסחים ח: קידושין לט: חולין קמב., ג) [רש"ש מח"ון. ד) בס"א: שהנשים. ה) [ועי׳ תוס׳ סוכה ח: ד"ה ותיהוי וכו׳ שהשיגו על ד"ה אכסדרה],

תורה אור השלם 1. וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּוֹת בִיתֵך ובִשעריף: דברים ו ט

2. וַיּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵיךְ. אַלַרְ וְשָׁמַע שָׁאוּל וַהְרְגָנִי וַיּאמֶר יְיָ עָגְלַת בְּקְר תִּקַח בְּיָדֶרְ וְאָמַרְתָּ לִזְבַּחַ לַיִי בָּאתִי: שמואל א טז ב

הגהות הגר"א נמ' נקנור נמחק ונ"ב

: סמים

מוסף רש"י

. לגזירה. הא דאמרינו בכולי הש"ם שאיו גוזרין גזירה לגזירה, מהאי קרא נפקא (ויקרא יח ל) ושמרתם את משמרתי, עשו משמרת כלומר גזירה למשמרתי, לתורתי, ולא משמרת למשמרת, שלא יעשו גזירה לגזירה (ביצה ב:). איך אלך. למשוח את דוד. ואע"פ ששלוחו (פסחים ח:) ואע"ג דבשליחותה דמקום הוה מסתפי מהזיקה דקביעה ((קדושין לט:).

תום' ישנים ואחד שערי מדינות. ול״ת ולמלי מחייבי משום דנכנסין דרכו לבתים, והא פטרינו להמיה בית שער יי"ל דעדיפי מבית שער לפי שהוא דבר קטן, אבל אלו הוה להו כפתח חלירות שהם גדולים ונכנסים דרכם לבתים. אך תימה דמשמע דמחייב להו במזוזה בכל ענין, ואמאי אם נבנה השער קודם הבתים דהוה ליה הוקף ולבסוף ישב, הא לגבי עירוב דמדרבנן לא חשיב כדתניה פרק עושין פסין [כו, ה] עיר חדשה מודדין מישיבתה מחומתה. איזו היא חדשה ולבסוף ישבה, ישבה ולבסוף שישנה הוקפה, ואמרינן נמי בפ״ק דמגילה [ג, ב] כרך שישב ילבסוף הוקף נידון ככפר כו', ולענין מקרא מגילה איירי החם, ומאי שנא דלא מפלגינן לענין מוחה. ושמא מפסביק כפנין מחום. דמנו י"ל דכיון דנכנסין דרכן לבמים אין לחלק, דמ"מ ביתך מיקרי שפיר לענין מוחה. וא"מ אמאי לא מחוזה. וטיים טמנהי נטן אמריען נמי דומיא דבית כדאמריען לקמן מה בית העשוי לכבוד כו'. ה"ג נימא

שערים כגון ארן הגר: אבולי דמחווא. שערי עיר ששמה מחווא והיו רובן ישראל: לחקרה דכובי. בנין בנוי עליהן ונקרה כובי והשערים תחתיו עשויין ככיפה ובניין הבנוי על גבי כיפין חזק יותר: ואקרא דכובי גופה. משום אותו בנין עלמו תבעי השער מזוזה שדרך אותו השער נכנסין לו: משום סכנה. שלה יהמר המלך כשפים עשיתם בשערי עירי: נבדקת. שמא נרקבה או נגנבה: ושל רבים. שערי חלירות ומדינות ועיירות: פעמיים ביובל. כל דבר שהוא של רבים אין להטריח עליו הרבה שאם תטרח יהא כל אחד אומר יעשו חביריי: בארטבין. שם האיש ואמרי לה על שם האומנות: קסדור. שם פקידות הוא כגון סרדיוט והוא שוטר: דקביע היוקא. עלילות המושל מזומנות תמיד: איך אלך. למשוח את דוד ע"פ הדיבור: נית אולרות. של יין ושמן ותבואה ואין חדם דר בו: מחי נחותות רוחלות. נאותות לשון הנאה ומשום דמקום גנאי הוא שעומדות שם ערומות אין כבוד שמים להיות שם מוחה: אע"פ

ובית העלים ושהנשים די רוחלות בהן ובית הטביל׳ אע״ג דאשמעי׳ מרחן אילטריך לאשמועינן בית הטבילה אע"ג דליכא

שהנשים מתקשעות. שם בבשמים וס"ד אמינא דירה היא אשמעינן דלאו דירה היא: אלא מאי אים לך למימר. כי פרשת נאותות מתהשטות שם ותיקשי מתני' אמתני' ונימא תנאי היא: ויש מחייבין. והיינו תנאי. וכל חד מן אמוראי מתרץ לטעמיה רב כהנא מתרץ דבסתמא פליגי אבל מתקשטות לכ"ע חייבין ורב יהודה מתרן דבמתקשטות פליגי אבל סתמא דכולי עלמה פטור: ושהנשים נחותות בהן. כלומר בית התבן ובית הבקר

זוהמא: ולולין. מקום גידול התרנגולין:

כל השערים. שערי מזרח ג' עזרה: אחד שערי מדינות. יש מדינה

מוקפת הרים ויערים בכמה פרסאות ואין יולאין ממנה אלא דרך

מווה לא היה להם מווה אכל השערים שהיו שם לא היה להם מווה חוץ משער ואו ניקנור שלפנים ממנו לשכת פרהדרין לימא רבנן היא ולא ר' יהודה דאי ר' יהודה יהיא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה אפילו תימא ר' יהודה כולה חדא גזירה היא ת"ר בשעריך יאחד שערי בתים ואחד שערי חצירות ואחד שערי מדינות ואחד שערי עיירות יש בהן חובת מצוה למקום משום שנא' יוכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך א"ל אביי לרב ספרא הני אבולי דמחווא מ"ט לא עבדו להו רבנן מזוזה אמר ליה הנהו חזוק לאקרא דכובי הוא דעבידי א"ל ואקרא דכובי גופה תבעי מזוזה דהא אית בה דירה לשומר בית האסורין דהָא תניא יבית הכנסת שיש בו בית דירה לחזן הכנסת חייבת במזוזה אלא אמר אביי משום סכנה דתניא ימזוזת יחיד נבדקת פעמים בשבוע ושל רבים פעמים ביובל וא"ר יהודה מעשה בארטבין אחר שהיה בורק מזוזות בשוק העליון שְל צפורי ומצאו קסדור אחד ונטל ממנו אלף זוז ∘והאמר ר' אלעזר שלוחי מצוה אין ניזוקין היכא דקביע היזקא שאני דכתיב יויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני ויאמר ה' עגלת בקר תקח בידך ואמרת לזבוח לה' באתי תני רב כהנא למיה דרב יהודה בית התבן ובית הבקר ובית העצים ובית האוצרות פטורים מן המזוזה מפני שהנשים נאותות בהן ומאי נאותות רוחצות א"ל רב יהודה מעמא דרוחצות הא סתמא חייבין והתניא רפת בקר פטורה מן המזוזה אלא מאי נאותות מתקשמות והכי קתני אע"פ שהנשים מתקשטות בהן פטורין א"ל רב כהנא ושהנשים מתקשמות בהן פמורין

והתניא רפת בקר פטורה מן המזוזה ושהנשים מתקשטות בה חייבת במזוזה אלא מאי אית לך למימר מתקשטות תנאי היא לדידי נמי סתמא תנאי היא דתניא ביתך ביתך המיוחד לך פרט לבית התבן ולבית הבקר ולבית העצים ולבית האוצרות שפטורין מן המזוזה ויש מחייבין באמת אמרו בית הכסא ובית הבורסקי ובית המרחץ ובית המבילה ושהנשים נאותות בהן פטורים מן המזוזה רב כהנא מתרץ לטעמיה ורב יהודה מתרץ לטעמיה רב כהגא מתרץ למעמיה ביתך ביתך המיוחד לך פרט לבית התבן ולבית

והתם מדרבנן א"נ נ"ל דהכא מיירי בבית שער של אכסדרה ובית שער של מרפסת והא דקתני בית שער אכסדרה פירוש של אכסדרה והאלפסי מירן התם בפתוחין לביתה: והתניא אחד שערי בתים ורפת בו'. לא הוה מלי לשנויי במתקשטות חדה דברפת הינן מתקשטות כיון דמלוכלך הוא ובהמה

עומדת בו בקביעות כדפי׳ לעיל אי נמי כיון דקתני לה בהדי הנך דאפי׳ סתמא חייבת א"כ רפת בקר נמי בסתמא איירי:

הבקר ולבית העצים ולבית האוצרות שפטורים מן המזוזה בסתם ויש השמחייבים בסתם באמת אמרו בית הכסא ובית הבורסקי ובית המרחץ ובית המכילה ושהגשים נאותות בהן ומאי נאותות רוחצות פטורין מן המזוזה אי הכי היינו מרחץ אשמעינן מרחץ דרבים ואשמעינן מרחץ דיחיד דם"ד אמינא מרחץ דרבים דנפיש זוהמיה אבל מרחץ דיחיד דלא נפיש זוהמיה אימא ליחייב במווזה קמ"ל ורב יהודה מתרץ למעמיה הכי קתני ביתך ביתך המיוחד לך פרט לבית התבן ובית הבקר ובית העצים ובית האוצרות שפטורין מן המזוזה אפי' מתקשטות ויש מחייבין ובמתקשטות אבל סתם דברי הכל פטור באמת אמרו בית הכסא ובית הבורסְקי

(וס"ל) ווסליקאן שמעתא אם עשויות בפירוש לבית המרחץ פטורין, הא סתמא יש תנא שמחייב במזוזה, ולרב יהודה יש תנא שמחייב מפני שמתקשטות בהן שהן כמו בית דירה, אבל בסתם פטורין, ויש תנא שאמר אע"פ שמתקשטות בהן פטורין. וכל שכן סתם לדברי הכל (סתם) פטורין. והתניא אחד שערי בתים ושערי חצירות ושערי מדינות ושערי עיירות ורפת ולולין ומתבן ואוצרות יין ואוצרות שמן חייבין במזוזה, ועלתה תיובתא דרב יהודה תיובתא.

דכתיב חרי ובשעריך. אבל אין לומר דלשון ובשעריך משמע שערי שירות ולא מיקשי מידי מההיא דעירובין בהוקף ולבסוף ישב ומההיא דבא סימן, דהא בירושלמי (פ"א ה"א) אמר טעמא שדרך שם נכנסים לבמים. **ואיורא דבובי גופה תיבעי מוזוה.** אבל מיוקרא גופיה לא פריך, כי שמא הוא עלמו אינו בים. ויש ספרים דגרסי ויוקרא דכובי גופיה מיבעי מוזה, משמע שהוא עלמו חשיב בית. ושל רבים גבדקת **פע**מים ביוב⁷. פירש בקונטרס שאין להטריח שאם מטריח יששו חבירי. ואין נראה דא"כ מה שייך החם

מילמים דר' יהודה דארטפון. אלא נואה לרפינו דטעמא משום סכנה דאם ישקוה חדיר יבא סרסר לידי הסכנה כי ההוא מעשה דארטפון דהכא דגבה ממנו אלף זוו, ואט"פ שסכנה וו אינה אלא על הבדיקה מ"מ ש לחוש כמו כן בעשיה פן יאמרו כשפים כו'. דרירי גבוי מילמיה די היא. וא"מ אמאי דמיק לשניי הכי, נימא הא דקתני רפת בקר פטור מן המווזה ברומלות כי היכי דמוקי רב יהודה בסמוך ווש מחייבין במתקשטות. י"ל כיון דמשכה מנאי לא חייש לתרולה הכי אליביה. ועוד דלא סבירא ליה האי דיסוב דכי דמול ליה האי דיסובה וכן בפ"ק דסוכה [ח, ב] בפ"ק דסוכה [ח, ב] פריך ומיהו חילונה כבית שער לפנימית ותחחייב במווזה, וחירן דמדרבנן חייבת. ורב ילחק אלפס חירך דהכא מיירי בפתוחין לגינה וההיא דסוכה וכן ההיא מושפרות לא ביצר שה ביצר אך ביצר שני המקום למשימה למשימה למשימה משומה משומה משו

ובית המרחץ ובית המבילה אע"פ שהנשים מתקשמות בהן פטורין מן המזוזה משום דנפיש זוהמיה ולרב

יהודה סתמא דברי הכל פמור והתניא בשעריך אחד שערי בתים ואחד שערי חצירות ואחד שערי מדינות

ואחד שערי עיירות ורפת ולולין ומתבן ואוצרות יין ואוצרות שמן חייבין במזוזה יכול שאני מרבה אף

בש א מיי׳ פ״ו מהל׳ ס״מ ומוחה הלי ו: ל ב שם הלי ח סמג עשין נג טוש"ע י"ד סי" רפו סעיף א: לא ג מייי שם הלי ו מוש"ע שם סעיף ג: לב ד שם פ"ה הלי טוש"ע י"ד סי׳ רלא

סעיף א: סעיף א: לג ה ו שם פ"ו הלי ז טוש"ע י"ד ס" רפו

רבינו חנגאל ת״**ר בשעריך** בין שערי בתים בין שערי חצירות שערי עיירות יש בהז מצוה למקום שנאמר וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, על כל שער ושער. הגי על כל שעו ושעו. הני אבולי כו'. פי' תיקרא של מבואות לחיזוק מפני כובד הכובי עשויה, שעושין אותם הכובי עליה דירה לשומר המבוי ולא משום צורת פתח. ואקשינו גם זה חייב, דתניא בית הכנסת שיש בה בית דירה לחזן או לשומר בית הכנסת חייב במזוזה. ופרקינן חייב במזוזה. ופרקינן לעולם כי האי גוונא חייב והני אבולי אמאי לא עבדי בהו מזוזה [משום סכנה], (אמר ליה) פעמים שבא לבודקה ורואיז אותו שבא לבוז קורדואין אותו הגוים העוברין והשבין ואומרים לו יהודי אתה ומכשפות אתה עושה ואתו לידי סכנה, והיכא דשכיח היזקא ראוי להתרחק ממנה ואף על גב דהיא מצוה, כדכתיב ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני. תני רב כהנא בית התבן ובית הבקר ובית העצים והאוצרות פטורין מן המזוזה מפני ניאותות רוחצות ממש. הא סתמא חייבין. ואקשינן הא . . והתניא רפת בקר פטור מן המזוזה. ופירק רב יהודה מאי ניאותות מתקשטות והכי קתני . ואע"פ שמתקשטות בהן עליה והתניא אם נשים מתקשטות בה חייבין. אמר ליה רב כהנא לרב יהודה מאי אית לך למימר מתקשטות תנאי היא, יש תנא שמחייב ויש תנא שפוטר, לדידי נמי דפרישנא ניאותות רוחצות ממש אבל סתם חייבין תנאי היא דתניא ביתך בית המיוחד לד כו׳. רב (הונא) זו הברייתא ומפרש בה פטור מן המזוזה בסתם מחייב ואחרים פוטרין. מחייב ואחוים פוטרק. ורב [יהודה] מתרץ לטעמיה, [פטורין] מן המזוזה במתקשטות ויש שמחייבין במתקשטות. הנה תנאי במתקשטות